

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ตามทรรศนะของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษา และนักเรียน
2. ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาการไม่เข้าร่วมโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ตามทรรศนะของนักเรียน
3. เปรียบเทียบปัญหาการเข้าร่วมโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนและการไม่เข้าร่วมโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรในครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารและอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนการประกอบอาชีพอิสระจากกรมสามัญศึกษาในปีการศึกษา 2534 - 2536 จำนวน 96 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการและนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ซึ่งศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนการประกอบอาชีพอิสระจากกรมสามัญศึกษาในปีการศึกษา 2534 - 2536 โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงได้จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 320 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นรวม 4 ฉบับดังนี้

ฉบับที่ 1 และ 2 สำหรับผู้บริหารและอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปัญหาการปฏิบัติงานการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

ฉบับที่ 3 และ 4 สำหรับนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการและไม่เข้าร่วมโครงการ แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการประกอบอาชีพอิสระตามความคิดเห็นของนักเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจในการดำเนินโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน ในด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

โดยแบบสอบถามทั้ง 4 ฉบับ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากคณะคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อขอความร่วมมือในการส่งแบบสอบถามและตอบแบบสอบถาม

3.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยโดยส่งทางไปรษณีย์ติดแสตมป์เจ้าหน้าที่ของถึงผู้วิจัยจำนวน 416 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 352 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.62

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบปัญหาการเข้าร่วมโครงการและไม่เข้าร่วม โครงการการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน โดยการทดสอบค่าที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 87.50 อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 82.80 นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 134 คิดเป็นร้อยละ 83.75 และนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 85.63

2. ผลการวิจัยปัญหาการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้

2.1 ด้านการวางแผน พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ การสำรวจสภาพปัจจุบันเพื่อเตรียมการวางแผนที่จะกำหนดนโยบาย รองลงมาคือ การจัดหาเอกสารและข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายของโรงเรียนเกี่ยวกับโครงการประกอบอาชีพอิสระ และปัญหาดำสุดคือ การกำหนดนโยบายของโรงเรียนเกี่ยวกับโครงการประกอบอาชีพอิสระ

2.2 ด้านการปฏิบัติงานตามแผน พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ การสรรหาผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญอาชีพเพื่อให้คำปรึกษาแก่นักเรียน รองลงมาคือ การติดตามให้ดำเนินงานตามโครงการ และปัญหาดำสุดคือ การพิจารณาอนุมัติโครงการอาชีพอิสระ

2.3 ด้านการประเมินผล พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ การรายงานผลต่อโรงเรียนของอาจารย์ที่ปรึกษา รองลงมาคือ การประเมินผลก่อนการดำเนินโครงการ และปัญหาดำสุดคือ การรายงานผลของโครงการอาชีพอิสระที่โรงเรียนได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการส่งเสริมอาชีพอิสระต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. ผลการวิจัยปัญหาการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ตามทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

3.1 ด้านการให้คำปรึกษา พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ การให้คำปรึกษาด้าน รูปแบบของการจัดทำบัญชี รองลงมาคือ การให้คำปรึกษาด้านการจัดจำหน่ายผลผลิตหรือบริการ และปัญหาต่ำสุดคือ การให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในการเลือกรูปแบบของการดำเนินโครงการ

3.2 ด้านการตรวจสอบ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ การควบคุมดูแลให้นักเรียน ปฏิบัติงานตามโครงการ รองลงมาคือ การตรวจสอบการเขียนโครงการของนักเรียนที่เข้าร่วม โครงการ และปัญหาต่ำสุดคือ การเซ็นรับรองในเอกสารของโครงการอาชีพอิสระ

3.3 ด้านการนิเทศ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ การศึกษาดูงานสถานประกอบการ งานอาชีพต่าง ๆ รองลงมาคือ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพเพิ่มเติม และปัญหา ต่ำสุดคือ การเข้าร่วมประชุมกับกลุ่มนักเรียนที่จัดทำโครงการและการแนะแนวทางแก้ไขปัญหานี้ เกิดขึ้นกับนักเรียน

3.4 ด้านการประเมินผลและรายงาน พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ การประเมินผล โครงการของนักเรียนก่อนการดำเนินโครงการ รองลงมาคือ การทำรายงานความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขของโครงการ และปัญหาต่ำสุดคือ การประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้น โครงการและการทำรายงานสรุปผลเสนอคณะกรรมการโครงการ

4. ผลการวิจัยปัญหาการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ตามทัศนะของนักเรียนที่เข้าร่วม โครงการ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

4.1 ด้านการทำความเข้าใจการดำเนินโครงการ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการกู้ยืมเงิน รองลงมาคือ การทำความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการทำโครงการ และปัญหาต่ำสุดคือ การทำความเข้าใจ เกี่ยวกับแหล่งเงินทุน

4.2 ด้านการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินโครงการ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ ความ

ร่วมมือของสมาชิกกลุ่มที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของผู้ร่วมลงทุนที่ต่างกัน
รองลงมาคือ การรวมกลุ่มเพื่อร่วมลงทุนกับผู้ประกอบการ และปัญหาต่ำสุดคือ การรวมกลุ่มเพื่อร่วม
ลงทุนกับครูอาจารย์ในโรงเรียน

4.3 ด้านการศึกษาข้อมูลรายละเอียดงานอาชีพที่สนใจ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด
คือ การศึกษารายละเอียดของงบประมาณในการลงทุนดำเนินกิจการทั้งหมด การศึกษาแหล่ง
วัตถุดิบจำนวนปริมาณและความสะดวกในการขนส่ง รองลงมาคือ การศึกษาขั้นตอนเทคนิคการ
ผลิตและการบริการ และปัญหาต่ำสุดคือ การศึกษาวิธีการกำหนดราคาเพื่อการจำหน่าย

4.4 ด้านการเลือกที่ปรึกษาโครงการ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ การเลือก
ที่ปรึกษากันเองและนำเสนอให้โรงเรียนแต่งตั้ง รองลงมาคือ การเสนอขอให้โรงเรียนแต่งตั้ง
อาจารย์ที่ปรึกษาโดยไม่ระบุตัวบุคคล และปัญหาต่ำสุดคือ การเลือกที่ปรึกษาโครงการจาก
รายชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้รับการแต่งตั้งแล้ว

4.5 ด้านรูปแบบการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพอิสระ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ
การรวมกลุ่มต่างระดับชั้น รองลงมาคือ การรับผิดชอบร่วมกันโดยมีผู้ร่วมลงทุน 1 คน เป็น
ผู้จัดการ และปัญหาต่ำสุดคือ การรวมกลุ่มกับเพื่อนในห้องเดียวกัน

4.6 ด้านการเขียนโครงการประกอบอาชีพเชิงธุรกิจ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด
คือ การกำหนดผลที่คาดว่าจะได้รับ (ถ้าไรแต่ละครั้ง) รองลงมาคือ การเขียนหลักการและ
เหตุผล (เชิงธุรกิจ) การตั้งเป้าหมายปริมาณที่จะผลิตและบริการ และปัญหาต่ำสุดคือ การ
ตั้งชื่อโครงการ

4.7 ด้านแหล่งเงินทุนสำหรับนักเรียนกู้ยืมลงทุน พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ
การกู้ยืมจากแหล่งเงินอื่น ๆ รองลงมาคือ การกู้ยืมเงินของสมาคมผู้ประกอบการและอาจารย์
และปัญหาต่ำสุดคือ นักเรียนรวมเงินลงทุนกันเอง

4.8 ด้านวิธีการกู้ยืมเงินทุนของโรงเรียน พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ การทำ
หนังสือเสนอคณะกรรมการของโรงเรียนเพื่อพิจารณาอนุมัติ รองลงมาคือ การกรอกแบบฟอร์ม
หนังสือขอตกลงการยืมเงินทุนหมุนเวียนของโรงเรียน และปัญหาต่ำสุดคือ การทำหนังสือรับรอง
และยินยอมจากผู้ประกอบการ

4.9 ด้านการเตรียมแผนการดำเนินการ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ การจัดเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิต รองลงมาคือ การศึกษาการประกอบอาชีพตามสถานประกอบการในท้องถิ่น และปัญหาต่ำสุดคือ การจัดทำบัญชีรายรับและรายจ่าย การกำหนดราคาขาย การดำเนินการจัดจำหน่าย

4.10 ด้านการบันทึกการปฏิบัติงาน พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ การบันทึกปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน รองลงมาคือ การบันทึกสิ่งที่ปฏิบัติแก้ไขแล้วและข้อเสนอแนะ การให้ผู้ตรวจและผู้สังเกตบันทึก และปัญหาต่ำสุดคือ การจดบันทึกบัญชีรายรับและรายจ่าย

4.11 ด้านการประเมินผลและรายงาน พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ การจัดทำบัญชีเพื่อแสดงฐานะการเงิน งบกำไร ขาดทุนเมื่อสิ้นสุดโครงการ รองลงมาคือ การจัดทำบัญชีเพื่อแสดงยอดจำนวนเงินสัทธิประโยชน์อื่น ๆ เจ้าหนี้และทุน และปัญหาต่ำสุดคือ การสรุปปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการ

5. ผลการวิจัยปัญหาการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ตามทฤษฎีของนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

5.1 ด้านการทำความเข้าใจการดำเนินโครงการ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการทำโครงการ รองลงมาคือ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการกู้ยืมเงิน และปัญหาต่ำสุดคือ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งเงินทุน

5.2 ด้านการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินโครงการ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ การรวมกลุ่มเพื่อร่วมลงทุนกับผู้ปกครอง รองลงมาคือ การรวมกลุ่มเพื่อร่วมลงทุนกับเพื่อนนักเรียนในโรงเรียน และปัญหาต่ำสุดคือ ความร่วมมือของสมาชิกกลุ่มที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของผู้ร่วมลงทุนที่แตกต่างกัน

5.3 ด้านการศึกษาข้อมูลรายละเอียดงานอาชีพที่สนใจ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ การศึกษาการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับใช้ในการดำเนินโครงการ รองลงมาคือ การศึกษาวิธีการกำหนดราคาเพื่อการจำหน่าย และปัญหาต่ำสุดคือ การศึกษาขั้นตอนเทคนิคการผลิตและการบริการ

5.4 ด้านการเลือกที่ปรึกษาโครงการ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ การเสนอโครงการให้ครูเป็นผู้เลือกโครงการ รองลงมาคือ การเลือกที่ปรึกษาโครงการจากรายชื่อครูที่ปรึกษาที่ได้รับการแต่งตั้งแล้ว และปัญหาต่ำสุดคือ การเสนอขอให้โรงเรียนแต่งตั้งครูที่ปรึกษาโดยไม่ระบุตัวบุคคล

5.5 ด้านรูปแบบการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพอิสระ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ การรวมกลุ่มกับเพื่อนในห้องเดียวกัน รองลงมาคือ การรวมกลุ่มในระดับชั้นเดียวกัน และปัญหาต่ำสุดคือ การรวมกลุ่มต่างระดับชั้น

5.6 ด้านแหล่งเงินทุนสำหรับนักเรียนกู้ยืมลงทุน พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือนักเรียนรวมเงินลงทุนกันเอง รองลงมาคือ การกู้ยืมเงินจากผู้ปกครองนักเรียน และปัญหาต่ำสุดคือ การกู้ยืมจากแหล่งเงินอื่น ๆ

อภิปรายผล

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิเคราะห์ผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาด้านการบริหารจัดการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนอยู่ในระดับน้อย เป็นการปฏิบัติงานเพื่อสนองนโยบายของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนซึ่งกรมสามัญศึกษา (2533 : 101) ได้กำหนดไว้ว่านักเรียนจะรวมเป็นกลุ่มประกอบอาชีพอิสระเพื่อมีรายได้ระหว่างเรียนโดยเน้นอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมเป็นการทำงานเป็นระบบ รู้จักประชุมปรึกษากัน การรู้จักพัฒนางานการแก้ปัญหาการจดบันทึก ข้อตกลงต่าง ๆ รวมทั้งการทำบัญชีและการปฏิบัติตามมติหรือกติกาของกลุ่มโดยมีเป้าหมายว่าในปี 2536 ผลผลิตจากอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนให้ได้ผลทั้งส่วนที่จำหน่าย ส่วนที่บริโภคหรือนำไปให้พ่อแม่ญาติพี่น้อง เมื่อประเมินค่าเป็นตัวเงินแล้วควรมีกำไรไม่ต่ำกว่าคนละ 50 บาทต่อปี ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุรินทร์ กลีบทอง (2533) พบว่า การเตรียมการโรงเรียนส่วนใหญ่มีการกำหนดแนวปฏิบัติตามโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระโดยยึด

นโยบายของกรมสามัญศึกษา มีการจัดตั้งคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยครูกับนักการธนาคาร นักธุรกิจ หรือผู้นำชุมชนทำหน้าที่พิจารณาอนุมัติโครงการ มีการเตรียมพร้อมด้านบุคลากร อาคาร สถานที่ เอกสาร และจัดให้มีการชี้แจงการดำเนินงานตามโครงการ

2. จากผลการวิเคราะห์อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนอยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อย อาจเนื่องมาจากกรมสามัญศึกษา (2535 ข : 16) กำหนดขั้นตอนการทำงานคือ ศึกษาวัตถุประสงค์ แนวทางและรายละเอียดของโครงการ วางแผนปฏิบัติงานเพื่อการดำเนินงานอย่างมีระบบ ประสานการทำงานระหว่างผู้เกี่ยวข้อง การให้คำปรึกษา นิเทศ ตรวจสอบ ประเมินผล และต้องมีการรายงานผลเป็นระยะ ๆ เพื่อปรับปรุงแก้ไขและประเมินผลเมื่อโครงการสิ้นสุด นอกจากนี้อาจารย์ที่ปรึกษาไม่เข้าใจรูปแบบของการจัดทำบัญชี การควบคุมดูแลให้นักเรียนปฏิบัติตามโครงการ ขาดการศึกษาดูงานในสถานประกอบการด้านอาชีพ และไม่เข้าใจในการประเมินผลของนักเรียนก่อนการดำเนินโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจุฬารัตน์ ตั้งสุวรรณหานิช (2530 : 48) พบว่า คณะกรรมการขาดความพร้อม ความร่วมมือ ตลอดจนความกระตือรือร้นในการทำงาน คณะอาจารย์ ผู้ปกครอง และนักเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ วิชิตำเนินโครงการ โครงการไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง เนื่องจากค่านิยมของผู้ปกครองจึงทำให้นักเรียนขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

3. จากผลการวิเคราะห์นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่พบสูงสุดคือ นักเรียนไม่เข้าใจในระบบการกู้ยืมเงินงบประมาณในการดำเนินโครงการ การกำหนดผลกำไรขาดทุนแต่ละครั้ง รวมทั้งการทำหนังสือเสนอคณะกรรมการของโรงเรียนเพื่อขออนุมัติโครงการ และการเลือกกลุ่มในการดำเนินโครงการ ตลอดจนการจัดเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนเข้าใจถึงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน และอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการไม่เข้าใจรายละเอียดในขั้นตอนการกู้ยืมเงินทุน ตลอดจนขาดเครื่องมือ วัสดุและอุปกรณ์ในการผลิต ซึ่งกรมสามัญศึกษา (2535 ก : 17) ได้ให้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกู้ยืมเงินในการลงทุนโดยให้นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการรวมกลุ่มกันอย่างน้อย 3 คน

ขึ้นไป เสนอโครงการอาชีพอิสระให้คณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ และจัดสรรเงินตามความเหมาะสม ทั้งนี้ นักเรียนต้องใช้จ่ายที่ร่วมกันลงทุนตามความสามารถของแต่ละคนก่อนขาดเหลือ จึงให้นักเรียนเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาให้ยืมจากทุนโรงเรียนไม่เกินคนละ 500 บาท หากนักเรียนไม่รวมกลุ่มตั้งแต่ 3 คนขึ้นไปจะไม่มีสิทธิ์ได้รับการพิจารณาให้ยืมเงินทุน

4. จากผลการวิเคราะห์นักเรียนที่ไม่เข้าร่วมประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่พบบ่อยที่สุดคือ นักเรียนไม่เข้าใจขั้นตอนในการดำเนินโครงการ ด้านรูปแบบโครงการ และเงินทุนในการดำเนินโครงการ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมโครงการไม่สนใจศึกษารายละเอียดการดำเนินโครงการประกอบอาชีพอิสระ และนักเรียนทอดทิ้งต่อการขออนุมัติโครงการจากอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุรินทร์ กลีบทอง (2533) พบว่า ปัญหาของนักเรียนได้แก่ ขาดความกระตือรือร้น ขาดความรับผิดชอบ และขาดการชี้แนะแนวทางในการดำเนินงานอย่างชัดเจน และจุฬารัตน์ ตั้งสุวรรณพานิช (2530 : 48) พบว่า การเตรียมการในการจัดตั้งคณะกรรมการปฏิบัติการมีการประชาสัมพันธ์โครงการเพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจในสิทธิและประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ วิธีการเขียนโครงการ วิธีการขออนุมัติการให้ข้อมูลอาชีพแก่นักเรียน อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำปรึกษาหารือรายละเอียดการเขียนโครงการอาชีพที่มีแนวทางดำเนินการได้

5. ผลการวิจัยเปรียบเทียบปัญหาการเข้าร่วมโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนและการไม่เข้าร่วมโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน อภิปรายผลตามด้านต่าง ๆ ดังนี้

5.1 ด้านการทำความเข้าใจการดำเนินโครงการ โดยส่วนรวมมีปัญหาดังต่อไปนี้ ข้อที่มีปัญหาดังกล่าวแตกต่างกันมากที่สุดคือ การทำความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการจัดทำโครงการ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักเรียนไม่เข้าใจในการเลือกนักเรียนที่เหมาะสมกับวัยและความถนัดของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับเวลลิตี เบาโรหิตย์ (2528 : 25) ได้กล่าวไว้ว่า โดยปกติแล้วการเลือกทางดำเนินชีวิตและอาชีพที่เหมาะสมย่อมทำให้บุคคลมีความพึงพอใจและเป็นสุขกับชีวิตของการทำงานในอนาคตของเขา ซึ่งจำเป็นต้องให้ความรู้ตั้งแต่เล็ก ๆ ให้นักเรียนมีโอกาสได้รู้จักโลกของอาชีพให้กว้างและมีความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ อย่างถูกต้อง

5.2 ด้านการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินโครงการ โดยส่วนรวมมีปัญหาดังกล่าวแตกต่างกัน ข้อที่มีปัญหาดังกล่าวมากที่สุดคือ การรวมกลุ่มเพื่อร่วมลงทุนกับครูอาจารย์ในโรงเรียน อาจเป็นเพราะอาจารย์มีภาระหน้าที่นอกเหนือจากการสอนมากจึงทำให้นักเรียนเกิดความเกรงใจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุรินทร์ กลีบทอง (2533) พบว่า ครูมีภาระหน้าที่ประจำมากทำให้ขาดการเอาใจใส่นักเรียน และปัญหาส่วนใหญ่ที่พบได้แก่ บุคลากรมีเวลาไม่เพียงพอ ไม่มีความเข้าใจในระบบ และขั้นตอนในการดำเนินงาน

5.3 ด้านการศึกษาข้อมูลรายละเอียดงานอาชีพที่สนใจ โดยส่วนรวมมีปัญหาดังกล่าวแตกต่างกัน ข้อที่มีปัญหาดังกล่าวมากที่สุดคือ การศึกษาวิธีการกำหนดราคาเพื่อการจำหน่าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนไม่เข้าใจในด้านการจัดการ ซึ่งกรมสามัญศึกษา (2534 : 2) กล่าวว่า ความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น การผลิตสินค้า การบริการ การทำบัญชี การจัดการในการผลิต การจัดจำหน่าย มีผลต่อการกำหนดราคาสินค้า

5.4 ด้านการเลือกที่ปรึกษาโครงการ โดยส่วนรวมมีปัญหาดังกล่าวแตกต่างกัน ข้อที่มีปัญหาดังกล่าวมากที่สุดคือ การเสนอโครงการให้ครูเป็นผู้เลือกโครงการ อาจเป็นเพราะอาจารย์ไม่เข้าใจขั้นตอนในการดำเนินโครงการและบางโครงการไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจุฬาลักษณ์ ตั้งสุวรรณพานิช (2530) พบว่า คณะครู ผู้ปกครอง และนักเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินโครงการ โครงการไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงเนื่องจากค่านิยมของผู้ปกครอง จึงทำให้นักเรียนขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

5.5 ด้านรูปแบบการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพอิสระ โดยส่วนรวมมีปัญหาดังกล่าวแตกต่างกัน ข้อที่มีปัญหาดังกล่าวมากที่สุดคือ การรวมกลุ่มกับเพื่อนในห้องเดียวกัน อาจเป็นเพราะนักเรียนบางส่วนไม่มีประสบการณ์ในการทำงานเป็นกลุ่มและนำมาซึ่งความไม่ไว้วางใจเพื่อนร่วมชั้นเดียวกัน ตลอดจนความแตกต่างระหว่างความสามารถความถนัดของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการพัฒนาการทางอาชีพของซูเปอร์ (จันทร์เพ็ญ ทองหยิบ. 2536 : 8 - 12 ; อ้างอิงมาจาก Super. 1957 : 99 - 108) สรุปได้พอสังเขปคือ ความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญ เพราะบุคคลย่อมแตกต่างกันทั้งด้านความสามารถ

ความสนใจ ความสามารถในการตัวบุคคล เป็นอีกปัจจัยหนึ่งซึ่งมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในงานอย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะบุคคลมีความสามารถเฉพาะตัวแตกต่างกันและรูปแบบความสามารถในอาชีพ เพราะอาชีพแต่ละอาชีพจะมีรูปแบบของความสามารถที่เป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละอาชีพ

5.6 ด้านแหล่งเงินทุนสำหรับนักเรียนกู้ยืมลงทุน โดยส่วนรวมมีปัญหาดังกล่าวแตกต่างกัน ข้อที่มีปัญหาแตกต่างกันมากที่สุดคือ นักเรียนรวมเงินลงทุนกันเอง ทั้งนี้เป็นเพราะความแตกต่างทางฐานะการเงินของผู้ปกครองของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของบีช (Beech. 1967 : 1125-A) พบว่า บุคคลได้รับการถ่ายทอดความสนใจ เจตคติ ค่านิยมจากบุคคลและสภาพแวดล้อมซึ่งได้แก่สิ่งแวดล้อมทั่ว ๆ ไป และฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของแซนเนย์ (Channay. 1966 : 2957 - 2959-A) พบว่า นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำจะพิจารณาด้านการเงิน เกียรติยศสูงกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้บริหาร

1.1.1 ผู้บริหารควรกำหนดปฏิทินในแต่ละปีการศึกษาให้ชัดเจน

1.1.2 ควรมีการประชุมอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับกระบวนการดำเนิน

โครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนให้ถูกต้อง

1.1.3 ควรมีการประชุมนักเรียนโดยการให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนในคาบกิจกรรมหรือในที่ประชุมประจำสัปดาห์ของนักเรียน

1.2 อาจารย์ที่ปรึกษา

1.2.1 ควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการในเรื่องการดำเนินโครงการประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน โดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่อาจารย์

ที่ปรึกษาโครงการ

1.2.2 จัดให้มีการศึกษาดูงานในสถานประกอบการด้านอาชีพ

1.3 นักเรียน

1.3.1 ควรจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์โดยการจัดนิทรรศการด้านอาชีพให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อทำความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินโครงการ

1.3.2 ควรจัดให้นักเรียนได้ศึกษาดูงานด้านอาชีพในสถานประกอบการและในสถานศึกษาที่มีการดำเนินโครงการประกอบอาชีพอิสระ

1.3.3 ควรจัดให้มีการประกาศเกียรติคุณยกย่องให้รางวัลต่อโครงการที่ประสบผลสำเร็จ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรทำการวิจัยติดตามประเมินผลโครงการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนระดับจังหวัด ระดับเขตการศึกษา หรือระดับภาค

2.2 ควรวิจัยเจตคติของผู้ปกครองนักเรียน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อโครงการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน